

Ohje perhevapaista

Perhevapaat ovat uudistuneet 1.8.2022 alkaen. Äitiysvapaata ja isyysvapaata ei enää ole, vaan näiden tilalla ovat raskausvapaa ja vanhempainvapaa. Lisäksi erityisäitiysvapaa on muuttunut erityisraskausvapaaksi.

Lisätietoja [KT:n ohjeesta](#) ja [Kelán sivustolla](#)

Säädösten soveltaminen

Työntekijän/viranhaltijan perhevapaisiin sovelletaan uutta lainsäädäntöä ja KVTES:n 2022-2025 määräyksiä

- jos lapsen laskettu synnytysaika on 4.9.2022 tai sen jälkeen, tai
- jos adoptiolapsen hoitonottopäivä on 31.7.2022 tai sen jälkeen.

Muussa tapauksessa sovelletaan aiemmin voimassa ollutta sääntelyä.

Työntekijä/viranhaltija on velvollinen pyynnöstä antamaan työnantajalle selvityksen/todistuksen siitä, sovelletaanko häneen aiempia vai muuttuneita säädöksiä.

Perhevapaat ja niiden hakijat

Työntekijällä/viranhaltijalla on oikeus saada työstä vapaaksi sairausvakuutuslaissa tarkoitetut raskausrahapäivät (raskausvapaa), erityisraskausrahapäivät (erityisraskausvapaa) sekä vanhempainrahapäivät (vanhempainvapaa). Työntekijän on pyrittävä ilmoittamaan lähijohtajalle perhevapaisiin liittyvien poissaolojen kokonaissuunnitelma (poissaolojen ennakoitavat ajankohdat) perhevapaita haettaessa.

Perhevapaaudistus ei muuta perhevapaiden hakuajoja. Pääsääntöisesti raskaus- ja vanhempainvapaasta sekä hoitovapaasta on ilmoitettava työnantajalle viimeistään **kaksi kuukautta** ennen vapaan aiotun alkamisaikaa. Jos vapaan kesto on enintään 12 arkipäivää, ilmoitusaika on kuitenkin **yksi kuukausi**. Adoptiolapsen hoidon vuoksi pidettävästä vapaasta ilmoitettaessa on noudatettava em. ilmoitusaikaa, jos mahdollista.

Raskausvapaa

Raskausvapaa alkaa 30 arkipäivää ennen laskettua aikaa, mutta työntekijä/viranhaltija ja työnantaja voivat sopia raskausvapaan aloittamisesta viimeistään 14 arkipäivää ennen laskettua aikaa. Raskausvapaan kesto on enintään **40 arkipäivää ja se tulee pitää yhtäjaksoisesti**. Raskausvapaan palkallisuudesta määrätään KVTES:n V luvun 7 §:ssä.

Esimerkki: Jos lapsen laskettu synnytysaika on 4.9.2022, raskausvapaa alkaa aikaisintaan 1.8.2022 (30 arkipäivää ennen laskettua aikaa) ja viimeistään 19.8.2022 (14 arkipäivää ennen laskettua aikaa). Raskausvapaan (raskausrahakauden) alkamisajankohtaa voidaan arvioida [Kelán laskurilla](#)

Vanhempainvapaa

Työntekijällä/viranhaltijalla on oikeus pitää vanhempainvapaa enintään neljässä jaksossa, joiden tulee olla vähintään 12 arkipäivän pituisia. Oikeus vanhempainrahaan on lapsen vanhemmalla, joka on lapsen huoltaja. Vanhempainrahakausi on **yhteensä enintään 320 arkipäivää**, josta kummallakin vanhemmalla on oikeus käyttää puolet eli **160 arkipäivää**. Yksinhuoltajaperheissä vanhempi saa molemmat vanhempainrahakiintiöt eli 320 päivää vanhempainvapaata.

Vanhempi, jolla on oikeus vanhempainrahaan, voi **luovuttaa omasta 160 vanhempainrahapäivän kiintiöstään yhteensä enintään 63 vanhempainrahapäivää** lapsen toiselle vanhemmalle, lapsen huoltajalle taikka luovuttavan vanhemman tai toisen vanhemman aviopuolisolle. Aviopuoliso on rinnastetaan henkilö, joka jatkuvasti elää vanhemman kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa. Lisätietoja: [Vanhempainrahapäivien luovuttaminen - kela.fi](#)

Viranhaltijan/työntekijän tulee hakea Kelalta vanhempainpäivärahaa sairausvakuutuslain mukaisessa määräajassa. Palkallisen vanhempainvapaan myöntämisen yhtenä edellytyksenä on, että työnantaja saa vanhempainrahan, johon viranhaltija/työntekijä on sairausvakuutuslain nojalla oikeutettu. Jos vanhempainrahaa ei ole anottu ja myönnetty edellä mainitusti, palkkaus korjataan taannehtivasti ko. ajalta. Vanhempainvapaan palkallisuudesta määrätään KVTES:n V luvun 8 §:ssä.

Työnantaja ja työntekijä voivat myös sopia, että työntekijä pitää vanhempainvapaata osa-aikaisesti sekä osa-aikatyön ehdoista. Vanhempainrahapäiviä voi käyttää, kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta. Lisätietoja vanhempainpäivärahoista [Kelan sivustolla](#).

Erityisraskausvapaa

Erityisraskausrahaa voi saada, jos työntekijä/viranhaltija joutuu ennen varsinaisen raskausrahan saamista olemaan poissa työstä, koska henkilö joutuu työssä alttiiksi kemiallisille aineille, säteilylle tai tarttuvalla taudilla. Erityisraskausrahaa voi saada, jos henkilö on työkykyinen, vaaratekijät eivät ole vältettävissä työssä eikä työnantaja pysty järjestämään muita työtehtäviä raskauden ajaksi.

Jos poissaolo työstä alkaa ennen 1.8.2022, henkilö saa kuitenkin aiemman sääntelyn mukaisesti erityisäitiysrahaa.

Muut perhevapaat

Muiden perhevapaiden (esim. hoitovapaa, osittainen hoitovapaa ja tilapäinen hoitovapaa) osalta sääntely ei ole muuttunut.

Työntekijällä/viranhaltijalla on oikeus saada **hoitovapaata** lapsensa tai taloudessaan vakituisesti asuvan lapsen hoitamiseksi, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta. Hoitovapaata voi pitää vain toinen vanhemmista tai huoltajista kerrallaan.

Pääsääntöisesti työntekijä/viranhaltija voi saada lapsensa tai muun hänen taloudessaan vakituisesti asuvan lapsen hoitamiseksi **osittaista hoitovapaata** siihen saakka, kun perusopetuksessa olevan lapsen toinen lukuvuosi päättyy.

Tilapäinen hoitovapaa on tarkoitettu äkillisesti sairastuneen alle 12-vuotiaan hoitamiseen, kun muuta hoitoa ei ole saatu järjestetyksi. Tilapäisestä hoitovapaasta määrätään KVTES:n V luvun 9 §:ssä.

Lisätietoja perhevapaista [KT:n ohjeesta](#)

Perhevapaiden hakeminen

Työntekijä/viranhaltija hakee uuden sääntelyn mukaisia perhevapaita SAP HR-portaalissa poissaololejilla ”raskausvapaa”, ”vanhempainvapaa uusi laki”, ”erityisraskausvapaa”, ”hoitovapaa”, ”lapsen sairaus” (=tilapäinen hoitovapaa).